

SUM 15
9 IV 65

Carmen Kiievist

On selge, milline eelis on Carmen'i interpretidele noorus. Kuid mitte sellepärast ei aplodeerinud täissaal Valentina Reka, külalisele Kiievist, Põhjus oli ikkagi Carmenis eneses.

Ei mäleta «Estonia» laval niivõrd teravate, vastandlike võtetega välja-joonistatud Carmenit. Valentina Reka ei muretsenud kõige vähemutki, et näida «ilusana», ta oli rõhutatud meeleline, tihti isegi poseeriv ja vulgaarne.

Kuid ometi ei kiskunud need teravad võtted Carmenilt tema romantilist oreooli, ei vähendanud tema suurt inimlikkust. Tundub, et just selles ongi artisti suurim loominguline võit — meeleolude ja varjundite rikkuses, detailide ammendamatuses.

Stseenides Joséga mängis Valentina Reka välja kogu nimetunnete keerulise gamma kuni varjamatult vihkamiseni 3. vaatuses. Ja samal ajal tarvitseb meenutada ainult üksikut detaili — Reka-Carmeni silmi, täis sügavat kaastunnet, tema ilmet Joséle nii raske hetkel (Micaela teatab, et José ema on suremas) — ning mõistad, et artisti taotlused olid hoopis suuremad, kui alasti tunnete väljamängimine.

Oma taotlused realiseeris artist täiesti realistlike vahenditega, mis, tõi küll, omandasid tihti sümbolise

tähenduse. Kui Carmen paiskas laiald kaardid, mis talle äsja olid surma ennustanud, siis tähendas see julget väljakutset saatusel.

Valentina Reka demonstreeris harva nähtavat harmooniat muusika ja lavalise liikumise vahel. Tema Carmenil oli rütm veres, meloodia hinges — ja sellisena muutus ta tõeliseks Sevilla kaunitariks.

Carmen, kes ei tantsi, pole Carmen. Valentina Reka lisas oma suurepärasele lavalisele liikumisele peaaegu professionaalse tantsuoskuse. Fakt, mis räägib artisti nõudlikkusest enese vastu: Valentina Reka ei looda ainuüksi oma füüsilistele eeldustele, vaid harjutab tantsu mitte vähem kui tund aega päevas.

Kuuldu-nähtu oli «Carmeni» 4. etendus käesoleval hooajal, kusjuures kolm neist kuulusid külalis-Carmenile. Kas pole seda pisut vähe? Seda enam, et ühe Carmen'i — Silvia Urva nimi on jäänud kavalehele vaid fiktsiooniks. Seda enam, et mõned osalised — mõtlen siin just Maarja Haamrit — on tunduvalt edasi läinud.

Ja veel. Kui huvitav oleks näha kunagi «Carmenis» vastamisi kaht sellist tulist kunstnikunatuuri, nagu Valentina Reka ja Hendrik Krumm...

Lehti Metsaalt